

Nikolaj Gumil'ov

Ohnivý stĺp

Preložil Ján Kvapil

Výber zostavil, preložil, poznámky a doslov napísal Ján Kvapil
Preložené z originálu: Nikolaj Gumil'ov Stichi-poemy, Tbilisi, vydavateľstvo Merani 1988

Táto kniha vyšla s finančným príspevkom z Programu Pro Slovakia a vďaka podpore Nadácie otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation Bratislava

Občianske združenie STUDŇA, Konventná 13, ÚSIL SAV, 813 64 Bratislava

Zodpovedný redaktor: Marián Heveši
Technické spracovanie: František Jablonovský
Tlač a väzba: Vydavateľstvo STU Bratislava

Vydalo Občianske združenie STUDŇA
Prvé vydanie
Bratislava 2003

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť textu nesmie byť použitá na ďalšie šírenie akoukoľvek formou bez predchádzajúceho súhlasu majiteľa autorských práv.

Translation © Ján Kvapil 2003
Epilogue © Ján Kvapil 2003
Illustrations © Ľudovít Hološka 2003
Design + Cover © František Jablonovský 2003

ISBN 80-968493-6-0

Na vyjadrenie svojej nálady vytvára objektívny svet vizuálnych obrazov, intenzívnych a jasných, zavádza do veršov príbehový prvok a vtláča im poloepický charakter a baladickú formu. Hľadanie obrazov a foriem, ktoré by svojou silou a výraznosťou zodpovedali jeho cíteniu sveta, núti Gumil'ova zobrazovať exotické krajiny, kde jeho rojčenie nachádza svoje objektívne naplnenie v pestrofarebných víziách. Gumil'ovova múza je múzou ďalekých ciest.

Viktor Žirmunskij

Gumil'ov písal verše nasýtené trpkou krásou, prestúpené vôňami vysokých hôr, horúcich púští, ďalekých morí a vzácnych kvetov, nádherné plnozvúčné verše, pri ktorých strohá forma

v sebe skrýva oveľa viac, než je povedané. Potulný rytier, aristokratický tulák – miloval všetky epochy, krajiny, profesie a situácie, kde ľudská duša rozkvitá do odvážnej, hrdinskej krásy. Keď človek číta jeho verše, má dojem, že ich písal s planúcimi očami, chladom vo vlasoch a s hrdým a nežným úsmevom na perách... Ako prvý vyhlásil písanie básní za vedu a remeslo, ktorému sa treba učiť, rovnako ako sa ľudia učia hudbe či maliarstvu. Talent, čistá inšpirácia musí byť v jeho ponímaní usmerňovaná dokonalým aparátom veršovej techniky.

Alexej Tolstoj

Gumiľov je môj Osud, ktorému sa pokorne oddávam.

Anna Achmatovová

Ako keby sa hanbil za svoje city, vyhýba sa vyhláseniam v prvej osobe, takmer neprichádza s intímnymi priznaniami a radšej sa ukrýva pod maskou toho či iného hrdinu. S parnasistami ho spája láska k exotickým obrazom: pre svoje balady a krátke poémy si ako dekoráciu rád vyberá juh s jeho veľkolepou pestrosťou, bizarnosť tropických krajín či dávne časy, ktoré ešte nepoznali monotónnosť dnešných dní. N. Gumiľov však nie je taký zdržanlivý ako väčšina parnasistov a jeho fantázia pred nami načrtáva niekedy trocha kostrbaté, no vždy veľmi odvážne línie.

Valerij Briusov

Gumiľov pod svoje listy a básne nikdy nepísal dátumy. Vždy sa len zreteľne podpísal: N. Gumiľov. Tým bolo povedané všetko. Ako keby odchádzal, utekal pred túžbou a nikdy sa neobzeral späť... Jeho cesta bola vopred daná a nikdy ho neopúšťal smútok. Tragédia doby – tragédia básnika.

Michail Goľdenberg

Básnik sprevádzaný legendou o svojom živote, ktorá však bola do značnej miery skutočnosťou a preslávila ho rovnako ako jeho poézia... Cooper, Stevenson, Kipling, Nietzsche a východná filozofia – to všetko boli ingrediencie gumil'ovovského romantizmu. Slovom, chlapecká poézia. Gumiľov bol ako malý chlapec, ktorému sa páči postaviť sa do čela niečoho. Gumiľov sa postavil do čela hnutia akméistov a zreteľnosťou, jasnosťou a konkrétnosťou sa dištancoval od symbolizmu a vyhlasujúceho za svoj cieľ profesionálne vypracovanú neurčitnosť. Napriek tomu rovnako ako symbolisti aj on občas sklúzol k zbytočnej nadnesenosti, páčivosti. Gumiľov však nikdy nepísal priemerné verše – buď sa mu báseň vyložene nevydarila, alebo to bolo majstrovské dielo.

Jevgenij Jevtušenko

Jak dobyvatel' v oceľovej zbroji
veselo idem svojou cestou vpred,
v úchvatnom sade oddychujem hneď,
hneď zasa nad priepasťou bez dna stojím.

Keď na nebi sa v temnom nepokoji
zjaví mrak... čakám, bázne vo mne niet,
vždy verím v dosiahnutie svojich mét,
ja, dobyvatel' v oceľovej zbroji.

Ak platí, že sa človek nevládze
striasť posledného článku reťaze,
nech len smrť príde, pozývam ju sem!

Bojovať budem, kým dych dovolí,
a možno potom rukou mŕtvoly
z ľalie modrý kvet si odtrhnem.